

Högre lärarinneseminariet i Stockholm fyller 60 år.

Sveriges första offentliga läroanstalt för kvinnor.



Överst från vänster: Ernst Olbers, seminariets förste rektor 1868—79, L. M. Wærn, rektor 1889—1904, G. R. Fähræus, seminariets nuvarande rektor.

I nedre raden: Regina Pallin, föreståndarinna 1868—1893, Gerda von Sydow, seminariets nuvarande föreståndarinna.

Lördagen den 1 oktober är det 60 år sedan Sveriges första offentliga läroanstalt för kvinnor såg dagens ljus. Vilket mått av historia är icke sammanpressat inom denna knappa tidrymd av endast sex decennier! I sanning tiden har icke stått still. När det gäller kvinnornas frigörelsekamp — och det är som ett led i den kampen seminariets arbete måste betraktas — så har den gått fram med sjumilasteg.

Uppvaknandet kom först som ett krav på kunskap. Det var hunger och törst i bokstavlig mening men var finna tillfredsställelse då det som bjöds intet annat var än svältkost? Snart skulle dock tidens friska vindar bära fram kvinnornas krav. Det var den borgerliga liberalismens period med Aftonbladet och Lars Jolian Hierta i spetsen och den senare blev den förste talesmannen för kvinnornas sak. 1859 väcker han motion i riksdagen om "undervisningens ordnande för den kvinnliga ungdomen med huvudsakligast avseende fäst på bildandet av lärarinnor". I anslutning härtill avlämnar riksdagen samma år en skrivelse till k. m:t. 1860 bevilja ständerna det första anslaget och den 1 oktober 1861 står Kongl. högre lärarinneseminariet färdigt att ta emot den första lilla skaran av 55 elever i det gamla Tessinska huset nr 1 Sergelgatan, snett emot Fredrika Bremers bostad.

Fredrika Bremer! Varje form av svensk-kvinnorörelse står i skuld till henne men ingen så som högre lärarinneseminariet. Här tog hennes idé gestalt, den idé för vilken hon arbetat hela sitt liv och med glädje offrat sitt konstnärsskap. Hon är seminariets gode ande och genius, vars inflytande varit så starkt att något av hennes atmosfär alltjämt dröjt sig kvar där uppe i det första kunskapstempolet.

Många och viktiga äro de reformer och utvidgningar som företagits för att hålla denna kvinnornas första undervisningsanstalt på niveau med den pedagogiska utvecklingen och tidens egen inneboende framåtrörelse. Enligt den första planen avsåg utbildning

gen endast ett år; det befanns otillräckligt och utsträcktes först till två sedermera till tre år för att 1890 utvidgas till att omfatta en fjärde valfri kurs särskilt avsedd för fackstudier.

Redan 1864 hade såsom övningsskola för seminariet inrättats statens normalskola för flickor vilken händelse bildar epok i den svenska flickskolans historia. Av senare utvidgningar må särskilt nämnas upprättandet av den hushållsskola i vilken sedan 1892 meddelas teoretisk och praktisk undervisning i huslig ekonomi. Det egentliga omdaningsarbetet torde dock ha tagit sin början omkring 1910. Då hade ropet på ett fördjupat inträngande i ett fåtal ämnen vuxit sig starkare och seminariet gick i spetsen när det gällde att tillgodose fackstudiernas och särskilt naturvetenskapernas krav på ökat tillgodoseende.

Har det arbete som inom denna institution presterats haft karaktär av gedigen kultur och högt allvar så är det framför allt därför att dugande och entusiastiska ledare och lärare här verkat. Bland rektorerna har väl knappast någon såsatt sin prägel på seminariet som L. M. Wærn vars upplysta och nobla regim varit av genomgripande betydelse för anstaltens utveckling och för att blott nämna ett namn bland föreståndarinnorna, fröken Regina Pallin, som med sträng och dock mild hand under 25 år ledde de unga lärarinneämnenas utbildning.

Av senare rektorer må först och främst nämnas Rudolf Fähræus, nuvarande ledare av seminariet, energisk och målmedveten förkämpe för nya uppfostringsidéer och genom sin ställning inom den nuvarande skolkommisionen väl ägnad att tillgodose icke blott skolornas utan även seminariernas utvecklingskrav. Som föreståndarinna fungerar för närvarande fröken Gerda von Sydow också hon en högt skattad och levande kraft inom skolvärlden. Och vid sidan av dessa två en lärarkår som bland sig räknar icke blott framstående förmågor, veten-